7/16312

T.C.
Çevre ve Orman Bakanlığı

T.C.
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği – Bilgi Edinme Birimi

Sayı : B.18.0.BHİ.0.00.00/610.01-10108
Konu : Sayın Hüseyin GÜLER'in
Yazılı Soru Önergesi

49873

12./10./2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İlgi : TBMM'nin 14/09/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-24495 sayılı yazısı.

İlgi yazı ekinde alınan, Mersin Milletvekili Hüseyin GÜLER'in, "Lübnan'da bombalanan petrol tesislerinden denize dökülen petrole ilişkin" 7/16312 esas sayılı yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup, cevabi yazımız ilişikte gönderilmektedir.

Arz ederim.

Osman PEPE
Bakan

EK:
Cevabi yazı (4 sayfa)

DAĞITIM

Gereği :
Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

Bilgi :
Başbakanlık

Söğütözü Caddesi No:14/E Kat:1 06560 Beştepe / ANKARA
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Hüseyin AYTAÇ / Şube Müdürü. Telefon: (312) 207 67 52 Faks : (312) 207 67 88
e-posta : h.aytac@cevreorman.gov.tr Web : http://www.cevreorman.gov.tr

7/16312

MERSİN MİLLETVEKİLİ SAYIN HÜSEYİN GÜLER'İN
7/16312 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI'NIN CEVABI

1. 13-15 Temmuz 2006 tarihlerinde, Beyrut'un yaklaşık 30 km. güneyinde bulunan Jeih yakınlarındaki elektrik santralının depolama ünitesinin hasar görmesi sonucunda petrol sızıntısı olmuştur. Petrolün bir kısmı yanmış kalan kısmı da denize kaçmıştır (kesin miktar rapor edilmemiştir). Güney Batı ve Kuzey Doğu yönlü rüzgârlar ve akıntılar nedeniyle, petrol sızıntısı kısmen denize taşınmış ve Lübnan kıyıları boyunca kısmen dağılmıştır. Yayılan petrol **orta/ağır petrol olup, miktarının 10.000 ile 35.000 ton** arasında olduğu tahmin edilmektedir.

Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla, Lübnan Büyükelçiliğimizden alınan bilgeler ile "Gemilerden Kaynaklanan Kirliliğinin Önlenmesi ve Acil Durumlarda Akdeniz'in Kirlenmesine Karşı Mücadelede İşbirliği Hakkında Protokol" (2002 Protokolü) Malta Hükümeti'nin desteğiyle Malta'da kurulmuş olan, Acil Müdahale Bölgesel Faaliyet Merkezi (REMPEC) tarafından gelen bilgiler doğrultusunda, petrolün kıyılarına yayıldığı ülkelere müdahale konusunda uluslararası yardım ve ülkemiz kıyılarına gelmesi durumunda yapılacak müdahaleye ilişkin hazırlıklı olma faaliyetleri olmak üzere olayın iki boyutunun olduğu anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere; 11.03.2005 tarih ve 25752 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, **5312 sayılı "Deniz Çevresinin Petrol ve Diğer Zararlı Maddelerle Kirlenmesinde Acil Durumlarda Müdahale ve Zararların Tazmini Esaslarına Dair Kanun"**unun uygulanmasına yönelik olarak Bakanlığımızın genel koordinasyonunda özellikle kirliliğe müdahale, hazırlıklı olma ve uluslar arası yardım hususlarına ilişkin görev, yetki ve sorumluluklar Denizcilik Müsteşarlığı'nda bulunmaktadır.

Ayrıca, söz konusu olay Barselona Sözleşmesi Eki Protokollerinden Önleme ve Acil Müdahale Protokolü çerçevesinde Bakanlığımız ve Denizcilik Müsteşarlığında yer alan ülkemiz REMPEC odak noktalıkları aracılığı ile de takip edilmektedir.

2. 5312 sayılı Kanun çerçevesinde; Hazırlıklı Olma ve Lübnan'a yardım hususunda yapılanlar;

Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla tarafımıza iletilen tüm talepler ile hazırlıklı olmaya ilişkin hususlar, 5312 sayılı Kanun çerçevesinde deniz kirliliğine müdahale ve hazırlıklı olma ile uluslararası yardım hususlarına ilişkin görev, yetki ve sorumluluklara sahip olan Denizcilik Müsteşarlığı'na iletilmiş ve Başbakanlık Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü ile Dış İşleri Bakanlığı bilgilendirilmiştir.

Bu anlamda, konu hakkında Denizcilik Müsteşarlığı'ndan alınan bilgiler doğrultusunda, olayla ilgili gelinen son durumda, ulusal düzeyde yapılan iş/işlem ve alınan önlemler şöyle özetlenebilir:

1) Denizcilik Müsteşarlığı bünyesinde petrol kirliliği konusunda eğitim almış uzmanların oluşturduğu bir durum değerlendirme komisyonu kurulmuş olup, yapılacak eylemlere dair bir plan hazırlanmıştır.
2) Sürekli olarak Denizcilik Müsteşarlığına bağlı Ankara Ana Arama Kurtarma Koordinasyon Merkezi (AAKKM) ile Suriye Arama Kurtarma Merkezi (SAKM) arasında temas kurulmakta ve petrol kirliliğinin son durumu takip edilmektedir.
3) Bu durumlardan Denizcilik Müsteşarlığı tarafından Türk Radyo, Kıbrıs Türk Radyo ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü bilgilendirilmiştir.

4) Bölgede seyreden her türlü deniz ve hava taşıtlarına NAVTEX ve VHF yayını ve hava araçlarına yapılan genel uyarılarla, AAKKM'de güncel bilgilerin toplanması sağlanmaktadır.
5) Ayrıca, ülkemiz karasularında gerekli önlemlerin alınması çerçevesinde planlar hazırlanmış ve gerekli koordinasyon kurulmuştur.
6) 29.07.2006 tarihinde Hatay İl Çevre ve Orman Müdürlüğümüz ile irtibat kurularak konu hakkında bilgi paylaşımı yapılmış olup, Valilik bünyesinde ilgili kamu kurum/kuruluşları ile yörede bulunan özel sektöre ait deniz kıyı tesislerinin bilgilendirilmesi sağlanmıştır.

Bunun üzerine Valiliğimiz tarafından bölgede bulunan müdahale imkan ve kabiliyetlerimiz tespit edilmiş ve bu anlamda; kıyı tesislerinin acil müdahalede kullanılabilecek ekipmanlar ile birlikte irtibat kurulacak kişilerin iletişim bilgilerini içeren dokümanlar hazırlanarak liman başkanlığının hizmetine sunulmuştur.

Yardım Hususunda Yapılanlar;

1) Lübnan'da kirlenmiş olan sahil şeridinin temizlenmesi amacıyla gerekli ekipman ve uzmanların bölgeye gönderilmesi konusundaki çalışmalar başlatılmış olup, bu çerçevede, Lübnan otoriteleri ve REMPEC tarafından talep edilen Lübnan'a yapılacak olan yardım için kamu kurum/kuruluşları ve özel sektörün katılımı ile oluşturulacak iki adet alternatif personel, ekipman ve malzeme listesi hazırlanmıştır.
2) Gerekli ödeneğin tahsis edilmesi durumunda söz konusu yardımı ve gerekli müdahaleyi yapmaya yetkili olan Denizcilik Müsteşarlığı göreve başlanmaya hazır durumdadır. Ödenek hususunda gerek Dış İşleri Bakanlığı gerekse de Başbakanlık Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü Denizcilik Müsteşarlığı tarafından gereği için bilgilendirilmiş olup, olaya ilişkin çalışmalar Bakanlığımız koordinasyonunda sürdürülmektedir.

3. Dışişleri Bakanlığından alınan 16 Ağustos 2006 tarihli yazı ile; 17 Ağustos 2006 tarihinde Uluslararası Denizcilik Örgütü Genel Sekreteri Mitropoulos Başkalığında Birleşmiş Biletler Çevre Programı Akdeniz Eylem Planı çerçevesinde UNEP Atina Bürosunun işbirliği ile Yunanistan/ Pire'de Lübnan, Suriye, GKRY, Yunanistan ve ülkemizin de katılacağı bir toplantı düzenleneceği belirtilmiş olup anılan toplantıda; Lübnan'dan kaynaklanan çevre sorunlarıyla ilgili olarak hasar değerlendirmesi, özellikle ateşkes sağlanır sağlanmaz uygulanmak üzere bir eylem planı çıkarılması ve kaynak mobilizasyonunun sağlanması için çalışmalar yapılacaktır. Anılan toplantıya ülkemiz adına Ulaştırma Bakanı Sayın Binali YILDIRIM katılacaktır.

Dışişleri Bakanlığından alınan 17 Ağustos 2006 tarihli yazıda; Lübnan'daki petrol sızıntısı ile ilgili BM Çevre Programı (UNEP) birimleri arasındaki yazışmalar ve basın açıklamalarından BM uzmanlarının Suriye'ye gittiği, ancak temizleme çalışmalarının bölgedeki güvenlik riski nedeniyle henüz başlatılamadığı, deniz canlılarının kirlilikten olumsuz yönde etkilenmekte olduğunun anlaşıldığı ifade edilmektedir.

AB 'nin yaptığı yardıma ilişkin AB Komisyonu'nun açıklamasında;

- AB Komisyonu'nun, Lübnan kıyısındaki petrol kirliliği ile mücadelede ön safhalarda yer aldığı,
- Lübnan makamlarının Avrupa Sivil Koruma Mekanizması'ndan yardım talep ettikleri,
- Durum değerlendirmesi yapılmak ve temizleme çalışmalarını hazırlamak hususlarında Lübnan makamlarına yardımcı olmak üzere, AB Komisyonu İzleme ve Bilgi Merkezi'nin (MIC) Beyrut'a iki uzman gönderdiği; uzmanların, ilk aşamada uzun süredir denizde bulunmasına karşılık petrolün halen denizden pompalanabilecek kıvamda olduğunu değerlendirdikleri,

- Toplam birkaç ton ağırlığında özel ekipmanın çevre felaketinin sonuçlarını kontrol altında tutmak için Lübnan'a gönderildiği,
- Çevrecilerin son dönemde meydana gelen petrol sızıntısını, Lübnan tarihinin en kötü çevre felaketi olarak nitelendirdikleri,
- Petrol sızıntısının dökülmesinin hali hazırda Lübnan sahil şeridinin 150 kilometreden fazla bir bölümünü kapsadığı ve Suriye'ye ulaştığı bildirilmektedir.

Dışişleri Bakanlığından alınan 23 Ağustos 2006 tarihli yazı ile,Londra Büyükelçiliğimizin yetkililerinin Lübnan kıyılarından Akdeniz'e yayılan petrol kirliliği ile mücadele için Uluslar arası Denizcilik Örgütü(IMO)'nün olabilecek katkıları konusunda IMO Genel Sekreter Vekili Dr. Rosalie Balkin ve Direktör Yardımcısı Espinoza Ferrey ile bir görüşme yaptıkları ve görüşmede IMO yetkililerinin; konunun teknik veheçlerinin Malta'da kain REMPEC tarafından izlendiği, IMO'nun bu aşamada kirliliğin önlenmesi çalışmalarına fiili ve mali destek vermekten ziyade, bilimsel ve teknik düzeyde katkı sağlamaya çalıştığını, petrol kirliliğiyle mücadele için ihdas edilmiş fonların sadece petrol tankerlerinden kaynaklanan kirlilikte kullanılmak üzere sınırlandırıldığını, bu nedenle Lübnan'daki kirliliğin bu kapsamda değerlendirilmediğini belirttikleri bildirilmektedir.

Dışişleri Bakanlığından alınan 23 Ağustos 2006 tarihli yazıda; Uluslararası Denizcilik Örgütü(IMO)tarafından BM Çevre Programı(UNEP) Akdeniz Eylem Planı(MAP)çerçevesinde, UNEP Atina Bürosunun işbirliğiyle 17 Ağustos 2006 tarihinde Pire'de yapılan toplantıda;

UNEP İcra Direktörü Steiner, petrol sızıntısının başlamasından bu yana yaklaşık bir ay geçmiş olmasına rağmen kirlilikten etkilenen bölgelerin temizlenemediğini, şu ana kadar alınan tedbirlerin yetersiz kaldığını, öncelikle zararın boyutunun tespit edilmesi gerektiğini, halihazırda bölgede BM ve AB tarafından görevlendirilen uzmanların bu amaçla çalıştığını, çalışmaların durdurulmasının petrol sızıntısından etkilenen alanlara ulaşılmasının sağlayacağını, böylelikle sızıntının nereye doğru sürüklendiğinin tespit edilebileceğini, tüm Doğu Akdeniz Bölgesini etkileme ihtimali tamamen ortadan kalkmayan felakete ilişkin olarak atılacak adımlarda eşgüdüm sağlanmasının gerektiğini ifade etmiştir.

Mevcut durum hakkında IMO ve REMPEC uzmanları;

- Bombardıman sırasında zarar gören Jieh bölgesindeki üç petrol tankından 15.000 ton petrolün denize sızdığının tahmin edildiği,
- Son bilgilerin petrol sızıntısının durduğu yönünde olduğu, ancak 600 tonluk bir petrol tankına henüz ulaşmadığı için bu bilgilerin kesin olmadığı,
- Suriye'nin Jablah bölgesine kadar olan yaklaşık 150 km.'lik bir alanın sızıntıdan etkilendiği,
- Sızan petrolün %79,27''sinin Lübnan karasuları içerisinde kaldığı,
- Suriye'ye giden REMPEC uzmanlarının bu ülke kıyılarına ulaşan petrol miktarının az, yoğunluğunun ise düşük olduğunu tespit ettikleri ve yapılanlara ilave olarak Suriye'de yeni bir temizleme çalışmasına gerek duyulmadığı ifade etmiştir.

Avrupa Komisyonu Çevre Komiserliği; AB'nin deniz kirliliğinin önlenmesi çalışmalarında kullanılmak üzere Avrupa-Akdeniz sürecine (Euromed) 10 milyon Euro'luk fon aktarılacağını belirtmiştir.

UNEP İcra Direktörü ise toplantıda Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'nün (OPEC) bu çevre felaketiyle mücadele çalışmalarına 200.000Euro'luk katkıda bulunacağını açıklamıştır.

Toplantıda "Uluslar arası Yardım Eylem Planı" gündeme gelmiş olup, planın aşamaları için zaman çizelgesi belirlenmesi, uluslararası topluma yapılacak yardım çağrısının niteliği ve

kapsayacağı alanlar gibi hususlar doğrultusunda yapılacak değişiklik ve eklemeler sonucunda IMO ve UNEP yetkililerince nihai hale getirilecektir.

Toplantıya ülkemiz adına Denizcilik Müsteşarlığı Müsteşar Yardımcısı Hasan NAİBOĞLU katılmıştır. Ayrıca söz konusu toplantıya ilişkin olarak yayımlanan UNEP Bülteninde kirliliğin temizlenmesi için 50milyon Euro'luk bir kaynağa ihtiyaç duyulduğu bildirilmektedir.

Dışişleri Bakanlığından alınan 23 Ağustos 2006 tarihli yazı ile;17 Ağustos 2006 tarihinde Fransız Çevre ve Sürdürülebilir Kalkınma Bakanlığınca yapılan açıklamada:

"Kazayla Meydana Gelen Su Kirlenmeleri Hakkında Dokümantasyon, Araştırma ve Deney Merkezi'ni (CEDRE) kirliliğin değerlendirilmesi, eylem planı oluşturulması ve Lübnan makamlarına tavsiyede bulunulmasına yardım için hemen harekete geçirdiği, Bakanlıkları önderliğinde Deniz Genel Sekreterliği, Donatım ve Savunma bakanlıklarının işbirliğiyle maddi (tabakanın yayılmasının engellenmesi için 1500 metrelik bir baraj oluşturulması, buda ulusal stokun % 10'una karşılık gelmektedir.), insani (araç gerecin kullanımı için nitelikli personel gönderilmesi) ve teknik (CEDRE'nin stratejik ve mali deneyimi) yardım teklifinde bulunulduğu, maddi ve insani yardımın maliyetinin 1 milyon Euro olarak tahmin edildiği ifade edilmektedir.

Dışişleri Bakanlığından alınan.24 Ağustos 2006 tarihli yazıda: AB Dönem Başkanlığının internette yaptığı açıklamada; Finlandiya tarafından Finlandiya Çevre Enstitüsü aracılığı ile Lübnan Hükümetine Lübnan kıyılarına dökülen petrolün temizlenmesi için 600.000 Euro'luk bir para desteğinde bulunacağı, dökülen15.000 ton yağın insan, yabani hayatı tehdit ettiği, Lübnan'da 150 km.lik alana yayıldığı, bunun temizliğinin yıllar alacağına ilişkin Finlandiya'nın açıklamada bulunduğu ve tüm AB ülkelerine çağrıda bulunduğu yer almaktadır.

Dışişleri Bakanlığından alınan 25 Ağustos 2006 tarihli yazı ile; Birleşmiş Milletler Cenevre Ofisi nezdindeki Daimi temsilciliğimizden Birleşmiş Milletler İnsani İşler Koordinasyon Ofisi(OCHA)'ne bağlı Sivil-Askeri Eşgüdüm Biriminden alınan acil yardım çağrısı gönderilmiş olup, yardım çağrısında; BM Çevre Programının talebine binaen, Lübnan kıyısındaki petrol kirliliğinden etkilenen bölgelerin havadan tespiti için acilen askeri bir helikoptere ihtiyaç duyulduğu bildirilmekte, İsrail Hükümetinin(bireysel bildirime bağlı olmak koşuluyla) söz konusu uçuş için izin verdiği, helikopterin en kısa sürede (tercihen 25 Ağustos 2006 tarihine kadar) tahsis edilmesi gerektiği, keşif uçuşuna 4 uzmanın katılacağı, söz konusu keşif uçuşu için helikopter tahsis etmeyi arzu eden ülkelerin çağrıda belirtilen irtibat noktalarıyla temasa geçmesi talep edilmektedir.